

Jókai Mór munkái

Népszerű kiadás

1. A varchioniták.
2. Fortunatus Imre. — Shirin.
3. Kalóz király.
4. Sonkoly Gergely.
- 5-9. Törökvilág Magyarországon.
10. A bűntárs.
- 11-12. A kétszárú ember.
13. Koronát szereltem-ért.
14. Petki Farkas leányai.
15. Regék.
16. Carinus.
- 17-20. Erdély aranykora.
- 21-23. Csataképek 1848-1849-ből.
24. Bujdosó naplója.
- 25-26. A fehér rózsza.
27. Magyarhon szépségei.

- 28-29. Szomorú napok.
- 30-36. Kárpáthy Zoltán.
- 37-43. Egy magyar nábob.
- 44-48. Új földesúr.
- 49-55. Szegény gazdagok.
- 56-58. Hétköznapok.
- 59-63. A régi jó táblabírák.
- 64-65. Délvirágok.
- 66-67. Milyenek a nők?
- 68-71. Véres könyv.
- 72-73. A magyar nép élce.
- 74-75. Arnyképek.
- 76-82. A kőszívű ember fiai.
83. Milyenek a férfiak?
- 84-88. Politikai divatok.
89. A serfőző.
- 90-93. Mire megyünkülünk.
94. Oceania.
- 95-97. Az elátkozott család.

Egy-egy szám 1 korona

- 98-99. Felfordult világ.
100. Elbeszélések.
- 101-112. Dekameron.
113. Egy asszonyi hajszál.
- 114-119. Névtelen vár.
- 120-121. Népvilág.
- 122-124. Szélszél alatt.
- 125-131. Egy az Isten.
132. A debreceni lunatikus.
- 133-134. Egy ember, a ki mindent tud.
- 135-136. Asszonyt kísért — Isten kísért.
- 137-138. A jancsárok végnapjai.
- 139-140. A magyar előidők.
141. Az életből elleve.
142. Észak honából.
- 143-151. Színművek.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.
Budapest, VI., Andrásy-út 21. sz. és minden hazai könyvkereskedésben.

Most jelent meg!

GUBÁNYI KÁROLY

Ausztrália

16 műmelléklettel,
12 térképpel és 100 ábrával.
Diszesen kötve ára 9 korona.

E könyv szerzője hét évet töltött Ausztráliában és munkájának minden részlete ott, eredeti megfigyelések alapján készült. Ausztrália történetét, föld- és néprajzát, társadalmi viszonyait stb. ismerteti sok alapossgal és szeretettel.

Megrendelhető:

LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 21.
és minden könyvkereskedésben.

RENDELÉSNEK SZIVESKEDJÉK LAPUNKRA HIVATKOZNI

Női

A Pozsonyi Kereskedelmi és Iparkamartól fenntartott nyilvános, három évfolyamos **FELSŐ KERESKEDELMELI ISKOLA POZSONYBAN.**
Érettségi vizsgálat. Állásbiztosítás. Internátus. Értelműt kívánatra küld az igazgatóság.

NIMRÓD

Képes vadászati és versenysport ujság.

Szerkeszti: Szabó Kálmán.

Minden számában sok érdekes vadászati fénykép-felvételket közöl. Szakszerű cikkeket ismert írónk írnak. Rovataiban minden vadászati ügyben felvilágosítást kap az olvasó és az összes bérbeadó vadászterületek árverésének idejét közli.
A diszesen kiállított lap havonként háromszor jelenik meg és előfizetési ára félévre 6 kor.

Mutatványszámot a kiadóhivatal szivesen küld Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz. (Franklin-Társulat.)

MADÁCH IMRE

örökbecsű drámai költeménye

AZ EMBER TRAGÉDIÁJA

CSÁSZÁR ERNŐ bevezetésével és jegyzeteivel
megjelent a Magyar Könyvtárban. Ára 60 fillér.

Megrendelhető:

Lampel R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, VI., Andrásy-út 21.

Méhner Vilmos könyvkiadóhivatalában (Franklin-Társulat) Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. szám (földsz.) és minden hazai könyvkereskedésben megrendelhető:

LAGERLÖF ZELMA

GÖSTA BERLING

Regény két kötetben

Fordította

BENEDEK MARCELL

Ára 8 korona

LAGERLÖF ZELMA

AZ ANTIKRISZTUS CSODÁI

Regény két kötetben

Fordította POGÁNY KÁZMÉR

Ára 6 korona

22. SZ. 1915. (62. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, MÁJUS 30.

Szerkesztési iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

Egészévre — — 20 korona. A 'Világkrónika'-val
Félévre — — 10 korona. negyedévenként 1 koronával
Negyedévre — — 5 korona. több.

Külföldi előfizetésekre a postai meg-
határozott viteldij is eszolandó.

A Dunajecz könyöke, a hol csapataink áttörték az orosz frontot. A a 402-es domb, orosz állásokkal, a melyeket összelódítottak a mi ágyúink. B a mi lövészárkaink, a melyek átjönnek a Dunajeczen félkörben az innes oldala egész C-ig. Az előtérben D major, a hova az oroszok és a mi előőrsünk is eljártak ivóvízért.

KÉT LEÁNY.

REGÉNY. IRTA SZEMERE GYÖRGY.

(Folytatás.)

Edus csudálkozott, hogy barátja a lelkébe látott.

— Igen, — mondta, — rá gondoltam, mikor kértem. Láttam ma Miczi, — magyarázta ki magát, — és igen haloványnak találtam; megessett a szívem. Miért nem közölted velem, hogy beteg? — kérdezte szeliden szemrehányó hangon.

— Átmeneti baj, majd elmúlik, — dörmögte a medve. — Lehet, tette hozzá — hogy épen ennek a virágnak illata fogja meggyógyítani.

Edus hallgatagon nézte a rejtelmes embert. Mit akart ezzel mondani? A túzás nem a természet. Egyet gondolt.

— Ottó, átadom neked a csokrot, mint akkoriban, vidd el Micznek.

Tormássy megrázta fejét.

— Nem, most te vidd el neki. Mikor viszed el? — Holnap.

— Miért nem ma? Hervad a virág.

— A virág hervad, — mondta Edus elmélázva, — de majd ápolni fogom; ma nem tudok Belényessékhez eljutni... Isten tudja miért, ingadozom, — talán a séance izgatott fel, — össze kell szednem magamat.

A férfiak újból elhallgattak. És ismét Ottó törte meg a hallgatást.

— Hiszel te a sirdarnak? A szellemeinek?

— A sirdar becseletes ember, neki hiszek. A szellemei létezésében azonban csak akkor fogok hinni, ha képes leszek őket magam is felidézni, tehát alighanem soha.

— Felsőbb lények vannak, — vélte Ottó, — a kérdés csak az, szöba állanak-e velünk alsóbbrendű teremtetésekkel. És még akkor is kérdés, hogy titkaikat közlik-e velünk, a nagy miszteriumba, a jövőbe betekintést engednek-e nekünk. Ebben nem hiszek, ebben hinni nem lehet. A virág megjelenítése a bűvészet körébe vág.

Edus gondolkodott, mielőtt barátja szavaira reflektált volna. A következőket mondta:

— Én hinni fogok, ha egy a sirdar útján közvetített jóslásuk beteljesedik.

Kivette tárcájából a magyarra fordított szanszkrit írást s átnyújtotta Ottónak.

— A sirdarnak — jegyezte meg, — fogalma sem lehetett róla, hová czélzok kérdéseimmel, a melyekre íme ezt a feleletet kaptam és mégis vág a felelet, behatol a lényegbe, mintha csak magát a kialakult turáni eszmét vettem volna fel.

Tormássy elolvasta a kijelentést, aztán visszaadta barátjának.

— Nem tudom, — mondta, — hogy találhatta el, de abban biztos vagyok, hogy ez a jóslat így nem fog teljesülni.

— Magam is úgy hiszem, — vallotta be Morvay, — bár beösmérem, ez a csudálatos intuizio, a mely ebben az irásban megnyilatkozik, kissé megbolygatott. Képzeld ma reggelig kerestem a vak profétát. Csak ma reggel kezdtem szegyenkezni, de akkor aztán el is határoztam egyben, hogy nem hajszolom tovább a csudát, munkába állok, mert az emberi energiában lappang az egyedüli igazi csuda.

— S hinni fogsz mégis a szellemeknek, ha a vak ember előkerül?

— Akkor mit tehetek egyebet? A mindenséget azért mert nem látok bele minden zugába, csak meg nem tagadhatom.

— Barátom jelentette ki Ottó határozottan, — nem kell annak a jóslatnak teljesednie sem, te már ma hívőbb theosophus vagy, mint a mestered maga.

Edus pártját fogta a hercegnék.

— Csak nem akarsz ezzel azt mondani, hogy a sirdar ámitó?

— Nem — mondotta Ottó, — én csak rólad mondtam véleményt.

Az automobil megtorpant a Bristol előtt.

Aztán továbbbogarogott a gazdájával, miután Edus kiszállt belőle.

Juana szinte odaröpült Edushoz, midőn a csudacsokrot meglátta az öleiben.

— Ah ismét az a gyönyörű, rejtelmes virág. Honnan kapta most? Oh be gyönyörű, oh mily üde.

— Ismét a sirdar útján kaptam, — válaszolt Edus kurtán. — Tegye vízbe, Juana, vigyázzon rá, hogy friss maradjon holnapig.

— Kinek szánta? — kérdezte a leány szomorúan.

— Az Ottó gróf menyasszonyának.

— Ismét neki? — s felsóhajtott Juana. — Másnak szánta s én ápoljam? — tette hozzá inkább lejtőtton, mint irigyen.

Morvay az asztalhoz lépett. Egy vázában rózsák állottak rajta. Edus kivette az edényből a régi virágot, megtöltötte friss vízzel s az új virágot tette bele. Közben beszélt.

— Juana, maga még sokkal távolabb van az igazi, a jobbik énjétől, mintsem gondoltam.

Juana, magának megvan a maga virága, rózsák teremnek megújult lelkében, az arcán, egész lénye egy virágzó rózsát. Holott vannak leányok, tiszták, szépek, szentek, a kik úgyszólván azt sem tudják, mi a virágzás s maga irigylitőlük, ha közömbös kézből pár szál virághoz jutnak. Juana, ezt a telhetetlenséget le kell győznie.

A leány elpirult. Kivette a csokrot a férfi kezéből s a vázában maga rendezte el. Sírva fakadt közben.

— Igaza van, mon ami, oly boldog lehetnék, ha végleg föl tudnék magához emelkedni, de csak mindig vissza-visszasüllyedek régi-magamhoz.

— Ritkán, — vigasztalta a férfi, — mind ritkábban.

A leány elkészülvén a virágápolással, hosszan kinyújtotta karját.

— Ápolni fogom a grófnő virágját, — fogadta, — nem irigylem tőle s azon leszek, hogy az eszmét soha többé ne téveszsem szem elől.

A férfi megdicsérte a leányt, mint a gyermeket.

— Úgy jó Juana, kis Juana, be kell tetőznie a második énjét, akkor aztán majd jön a harmadik, a még boldogítóbb, még tökéletesebb... Jó kis Juana — mesélte — tudja-e, hogy szegény Miczi beteg; areza halovány, büszke kis feje lekonyult, mint a hervadt virág. Megszánná, ha látná.

— Szeretném — mondta a leány, — még sohasem látnam.

— Maga nem akarta, — jegyezte meg Edus, — bár ekkor igaza volt.

— Igen, azóta sok minden megváltozott.

A férfi önkénytelen sóhajlását mintha tudomásul sen vette volna Juana.

— Megtörténhetik, — kérdezte, — hogy megismerkedhetem vele?

— Meg, Juana, — állította a férfi határozottan. Most már magam is szólhatok neki.

Juana kitérítésnek vette az Edus ajánlatát.

— Úgy gondolja, mon Edouard, hogy most már hozzá méltónak érezhetem magamat?

— Úgy, Juana, teljesen úgy.

— S ha visszautasít — aggódott a leány, — mint én visszautasítottam akkor?

— Akkor az eszme fogja magukat összehozni, az ideál, a mi minden ellentétet kiegyenlít.

— Az eszme, az eszme — ismételte Juana, mintha örökre agyába akarná vésní a nagy szót.

Aztán fogott egy porlasztó esövet és bepermetezte vele a Miczi virágjait...

Edus korán lefeküdt ezen a napon. De nem tudott egyhamar elaludni a lelkére nehező benyomások súlyától. Képzeltben megismételhette napi élményeit. Úgy ítélte, hogy az egy-másnak ellentmondó érzéseknek annyi viharja, mint az utolsó tizenkét órában, évek óta nem érte őt. Ázsiai misszió útjának az eszméje, spontán elhatározása, hogy túlad a birtokán, a Miczi viszontlátása, az Ottó rejtelmes viselkedése, a Gauri-Singa virágvarázslata s jelentőségtel-

jes szavai, Juana megtért lelkének megható megnyilatkozásai csakugyan külön-külön is elégségesek lettek volna arra, hogy egy nyugtalan lelkű embernek napi mérlegét összekuszálják, keresztülhúzzák s új kombinációkra ösztönözzenek. Holott Edusnak épen az volt a karaktere, hogy azon, a mit egyszer feldolgozott az agya, nem szeretett változtatni; inkább megvédelmezte a tetteit, ha kellett rabulisztikával, erőszakosan.

Valósággal beférfartd ebbe a védelembé. Mert ha öntudatlanul is, egyebet sem csinált egész napon. Halálosan ragaszkodott ázsiai expediciójának eszméjéhez, ha nem talált helytálló, elképzelt magának fölmerülhető akadályokat, hogy ugyancsak képzeletben legyőzze azokat is. Szabad teret akart maga előtt látni. S ez egyetlen pontig sikerült is neki. A Miczi-problémával azonban nem boldogult. Nem tudott megszabadulni a leány halvány arcától, ezer felelősségérzet akadtott a szívébe; ha egytől megmenekült. A leány nem volt annyira rossz színben, mint gondolta. Sőténen itélte meg a ki-nézését az ablaküvegen át. Kissé ványadtabbnak tetszett, mint mikor Belényesen utoljára látta, de nem volt kedvetlenebb. Egy új vonást fedezett fel benne Morvay: bizonyos asszonyos szeretetreméltóságot, kötelességszerű kedveskedési készséget, a mit (Edus szerint) alighanem menyasszonyosága váltott ki a lelkéből, mert addig nem volt benne a jellemében; inkább annak az ellenkezője: bizonyos szuverén fesztelenség, bátor bizalmasság különböztette meg más rangjabeli leányoktól.

Morvay nem hozta magával a neki szánt

Arra ébredt, hogy a nevének szólítja valaki. Kinyitott ágyából s ajtót nyitott. Ottó állott előtte. Ismét Ottó! Eleinte azt hitte Edus, hogy barátja ismét turáni ügyben kereste fel ily korán. Ezt jobb szerette volna, mert ösztön-szerűleg tartott tőle, hogy Micziről fog valami rossz hírt hallani.

Nem egészen úgy történt, de azért vonatkozásban volt Miczivel a Tormássy látogatása...

— Miczinek megmondtam, hogy még ma virágot viszel neki; nagyon örült.

Csak ezért jöttél? — csudálkozott magában a még mindig álmos férfi, miután látogatója hirtelen elhallgatott.

— Parancsolsz egy eszéste teát, vagy valami egyebet?

— Köszönöm, nem kérek... Sajnálom, hogy felköltöttelek.

— Az nem baj — biztosította barátját Edus, mialatt figyelmesen szemlélte annak arcvonásait, — de te — mondta, — rossz színben vagy. Mi bajod?

— Semmi — ódozkodott Ottó a nyílt feleletől. — Elkészült a kastélyom, most át kell vennem az építésztl, unom az efféle dolgokat. Aztán meg — tette hozzá — egy időre el kell válnom Miczitől.

— Hogy hogy.

— Belényessék hazamennek a hét végén s én egyebütt leszek elfoglalva.

— Hol?

— Uradalmaim számadásait kell revidálnom a helyszínen. Nem akarok rendezetlen viszonyokat hátrahagyni.

— Hátrahagyni?!

— Úgy értsd, — magyarázta ki magát Ottó zavartan, — hogy mindent rendbe akarok hozni az esküvő előtt, hogy azután hosszú időre megpihenhessek.

Ennek már volt értelme. Az Edus aggályai szétoszlottak. Azért valamennyire még mindig nyugtalanította barátja rejtelmes magaviselete és fakó arczszíne.

Azt hiszem — mondotta, — rászorulsz a pi-henésre már az esküvő előtt, az a bizonytalan állapot, az egy évi vőlegénység megviselt.

— Igen, kissé — hagyta helyben Tormássy, — de majd jobban leszek hamarosan... Igen, —

mondta sebesen, mintha akkor jutott volna eszébe, — egy kérésim is lenne hozzád: Látogass meg, mielőtt Ázsiába mennél, esküvőimig a kiskastélyban maradjok.

— Az úgy is szándékomban volt — mondta Edus, — hiszen át kell adnom, ha megveszed, a birtokomat.

— Lám, igaz — mondta Ottó örvendezve, — arra nem is gondoltam. Tehát biztosan eljősz? — Edus bólintott.

— Amíg is elbúcsúztam volna tőletek.

— Köszönöm edes, legjobb barátom — érzékenykedett szokása ellenére a medve, aztán talpra állt és elezammogott.

Morvay fejcsóválva nézett utána; most nem annyira a szavak nyugtalanították, mint inkább az a tény, hogy barátja két nap alatt háromszor kereste fel s mindig menyasszonyára terelte a szót. Mintha nagy érdeke lett volna, hogy ő találkozzék vele.

Hiszen elmegy hozzá délután. Majd akkor megtudja azt is, mi lappang a vőlegény rejtelmes magatartása mögött. S a Miczi egészségi állapota felől is tájékozva lesz. A nyugtalanító bizonytalanság után bizonyára megnyugtatólag fog rá hatni a bizonyosság, még ha kedvezőtlen is.

Morvay, mire elkövetkezett a Belényessék-nél teendő látogatásának az ideje, teljesen visszanyerte régi lelki egyensúlyát. Csak akkor fogódott el ismét egy pillanatra, midőn szembe került Miczivel. A leány nem volt annyira rossz színben, mint gondolta. Sőténen itélte meg a ki-nézését az ablaküvegen át. Kissé ványadtabbnak tetszett, mint mikor Belényesen utoljára látta, de nem volt kedvetlenebb. Egy új vonást fedezett fel benne Morvay: bizonyos asszonyos szeretetreméltóságot, kötelességszerű kedveskedési készséget, a mit (Edus szerint) alighanem menyasszonyosága váltott ki a lelkéből, mert addig nem volt benne a jellemében; inkább annak az ellenkezője: bizonyos szuverén fesztelenség, bátor bizalmasság különböztette meg más rangjabeli leányoktól.

Morvay nem hozta magával a neki szánt

csudavirágot, de a leány vőlegénye értesítéséhez tartva magát, mindjárt azon kezdte, hogy megköszönte neki a szép figyelmet, a mire nem szól-gált rá. Midőn köszöntötte, két kézre fogta unokatestvére kezét, mint egy nagynéni, a ki rég nem látta becézett unokaöcsését.

— Hogy vagy edes Edus? Oly rég nem lát-talak, te rossz, rossz fiú.

Edus nem tartotta egész természetesnek unokahuga modorát, de annál megnyugtatóbb-nak. (Semmi baja a leánynak! Egy kis ideg-eség, egy kis negély, a mi bár szokatlan nála, de majd elmúlik az is, ha egyszer férjhez ment.) Bezzeg meglepődött, a midőn az inas behozta a virágját. Miczi, mintha kicsérélték volna, fű-gén, mint egy evetke, felszókött székéből, ki-vette a csokrot az inas kezéből, kebléhez ölelte síró nevetéssel örült neki.

— Hiszen ez ugyanolyan, mint a milyet el-jegyzésem napján kaptam tőled — ujjongta, — ez az a bizonyos csudavirág, a mit nem föld-termett, nem emberkéz szakított, az égből való.

— Ugyan, ugyan — intette szeliden, jelenlévő anyja, — kissé túlzó a rajongásod, Miczi.

Egyben elnézést kért Edustól a szemével, ne venné rossz néven anyai intelmét.

A fiatal ember most nem figyelt oda. Miczi nézte. Gyönyörködött benne, de nem tudta ma-gának megmagyarázni a leány kitörő örömet. Akkor — először — könyved sziveséggel köszönte meg neki rendkívüli ajándékát, alig vette több figyelembe, mint akármilyen más virágot; még nem is vigyázott rá, hiszen eltűnt a szobájából mindjárt a második napon. És most?!

— Erre már jobban fogok vigyázni, mint az elsőre, — fogadta Miczi, mintha kitalálta volna az Edus gondolatát.

Mindjárt virágtartóba tette a csokrot, meg-permetezte, megsimogatta finom ujjával.

— Ottó már értesített, hogy csokrot kapok, — mondta halkan, mintha magában beszélné, — megmondtam Ottó, de azt nem, hogy ilyen les. Mikor a másik elveszett — folytatta, — meg-fogadtam, csak még egy ilyen csokrot kapjak életemben, de megápolom, de megőrzöm, ha

elhervad, megprézelem s éltem fogytaig tarto-gatom.

— De Miczi, Miczi! — riadt fel újra az anyja, kit most már okkal nyugtalanított leánya szinte természetellenes extázisa.

A leány elkacagta magát, üdén, gondtalanul, boldogan.

— Ne szídj, mama. Megmondom én azt Ottó-nak is. És Ottó nem féltékeny a virágra, ő ismer engem és azt is megmondta nekem, hogy igenis becsüljem meg ezt a virágot, mert a ki adta, itthágy bennünket sok-sok időre, még a gondo-lata sem fog hozzánk jutni, egyéb, dicsőbb dolga lesz.

Ah, ezt nem tudta a mama. Mindjárt ért-hetőbbnek találta leánya rajongását.

— El szándékozol utazni, Edus?

— El, kis néni.

— Hova és mennyi időre?

— Ázsiába, bizonytalan időre.

Most már a mama is megbecsülte az öcsese virágját. Megnézte közelről, igazított rajta a vázában.

— Csak vigyázz magadra, Eduskám, hogy valami baj ne érjen... Csudálatos virág! Hol szerezted?

— Egy indiai embertől kaptam, — vála-szolt Morvay odavetődve, hogy elkerülje a to-vábbi kérdezősködést.

— Mikor még Edus? — kérdezte a leány mosolyogva, de a keble, az viharosan emel-kedett.

— Körülbelül egy hónap múlva... Addig még látlak benneteket falun, a kiskastélyba szállok... Ottó ugyanis meg fogja venni a bir-tokomat — magyarázta, — meg kell írunk a szerződést s át kell neki adnom a kulcsokat.

Ezt már Miczi sem tudta.

— Ah, eladod? — kérdezte akadozva. — És Ottó veszi meg?

— Jobb hogy ő, mint más, — vélte a grófné, — ha már meg kell lennie.

— Igen, jobb, jobb — hagyta helyben Miczi és hirtelen elborult.

(Folytatása következik.)

GRÓF TIEZA ISTVÁN MINISZTERELNÖK A FŐHADIS ZÁLLÁSON. (A miniszterelnököt balra Frigyes főerőszak főtanácsgy, jobbra Hötensdorff Conrad vesztkari főnök, báró Moór vesztkari arados és Károly Ferencz József főherczeg trónörökös.)

Jely Gyula, a harczterőre kiküldött munkatársunk félvétele.

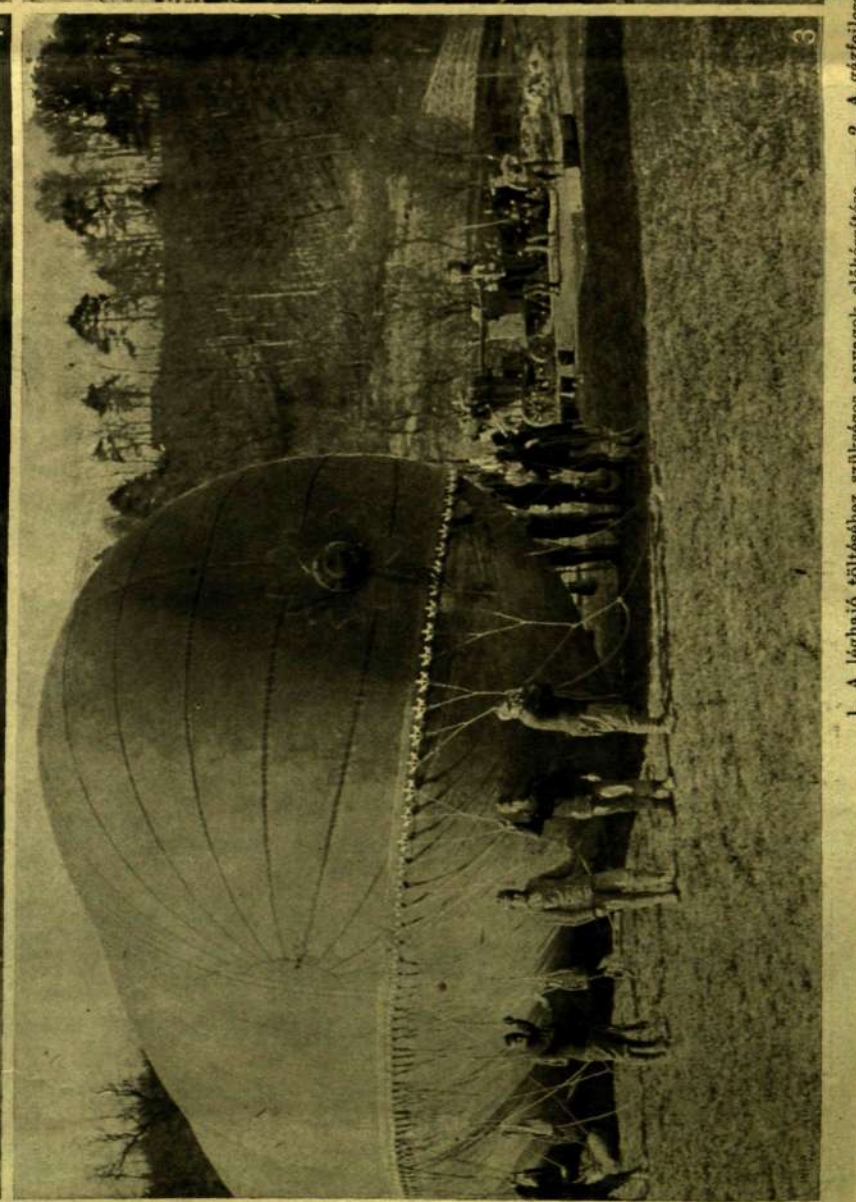
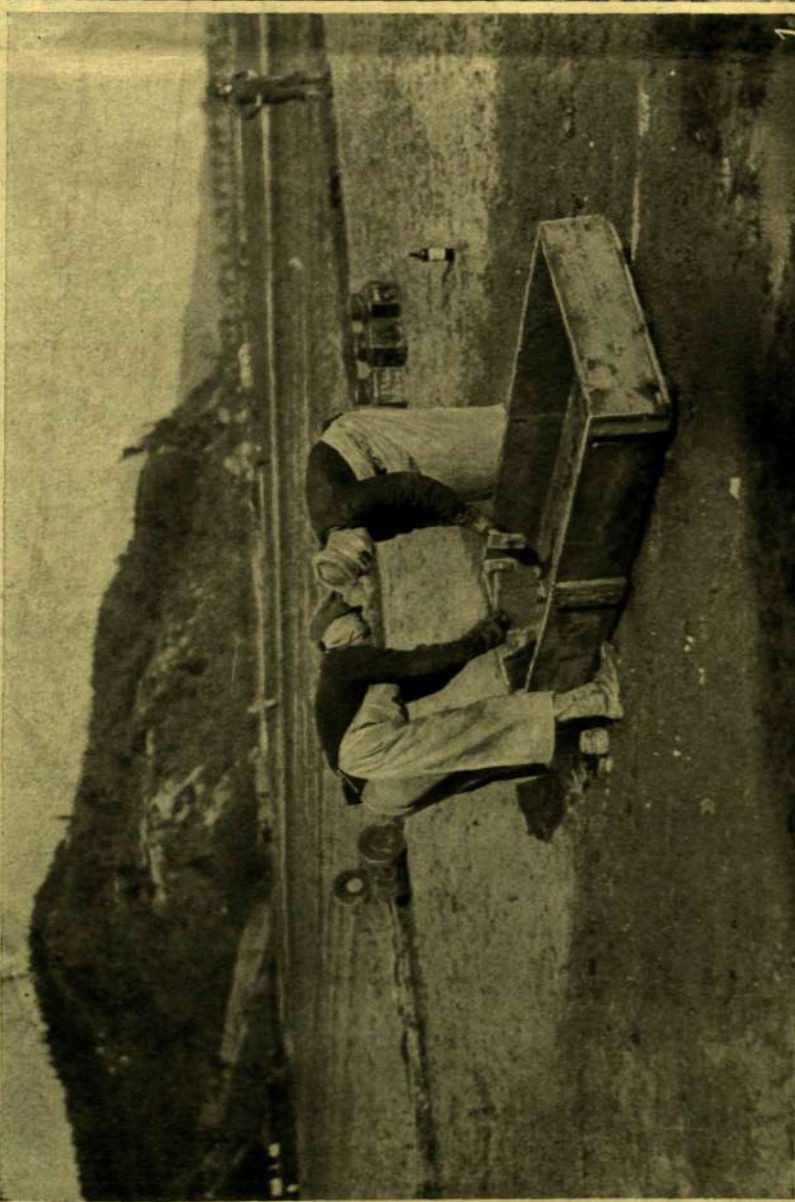
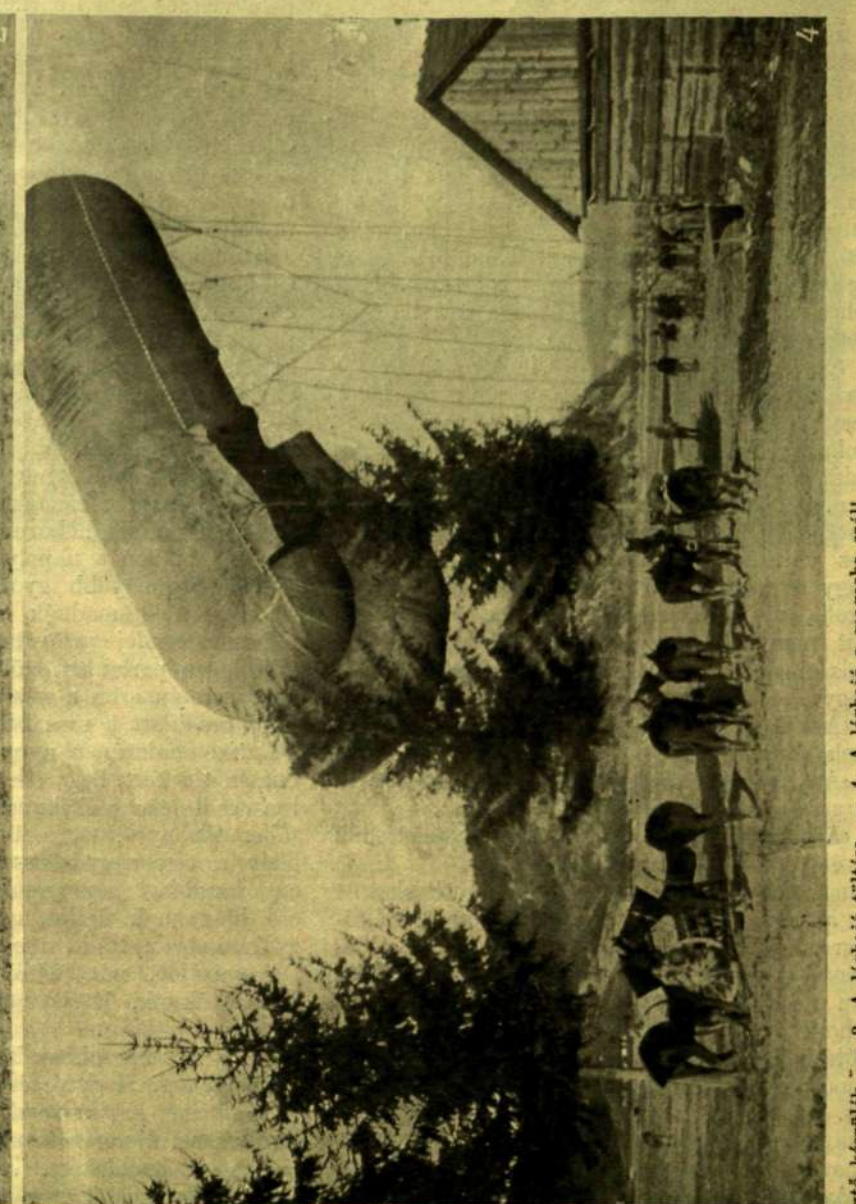
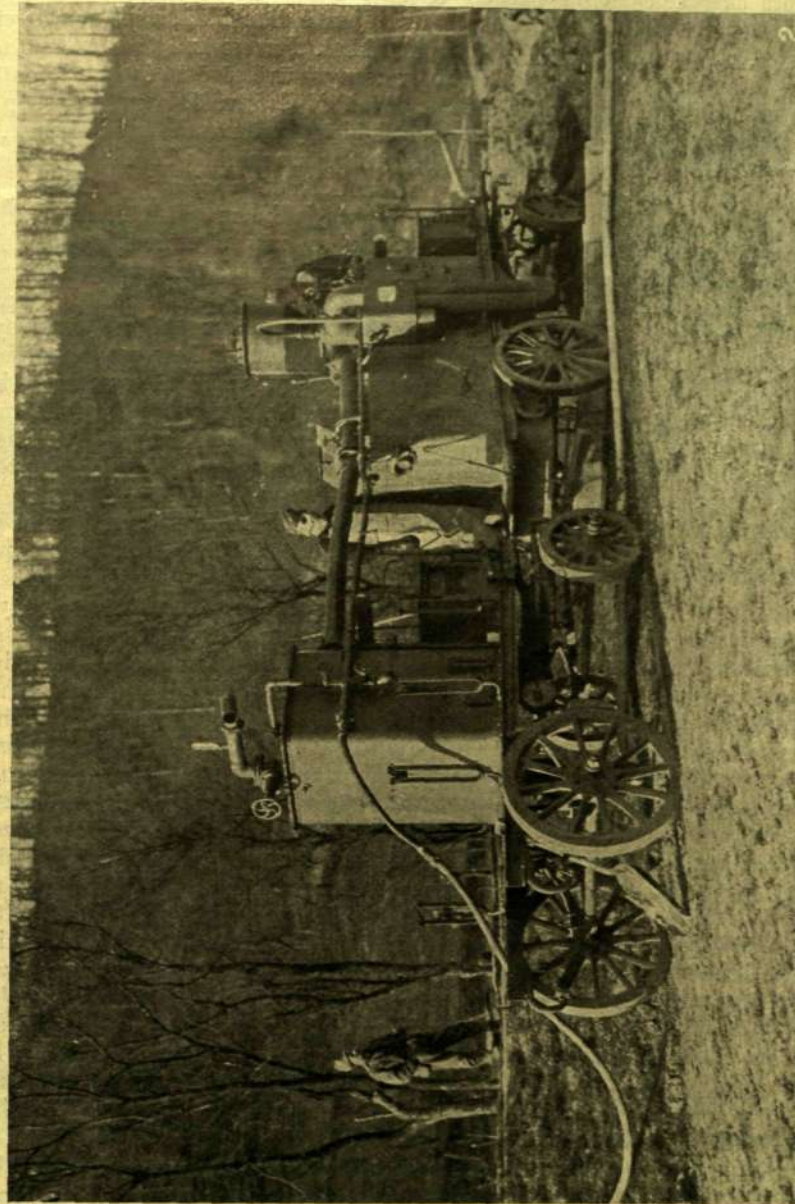

A NÉMET GÁRDAHADTEST POSTAKOCSIJA.

A NÉMET GÁRDAHADTEST TŰZÉREI MEGÉRKEZNEK A DUNAJECZHEZ.

GORLICEZÉTŐL—JAROSZLAUIG. — Balogh Radolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvételei,

1. A léghajó töltéséhez szükséges anyagok előkészítése. — 2. A gásejlesztő készítése. — 3. A léghajó töltése. — 4. A léghajó a magasba száll.
 GORLICEZÉTŐL—JAROSZLAUIG. (A MEGFIGYELŐ LÉGŐÖMÉNY.) — Balogh Radolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvételei.

HÁBORÚS HULLÁMOK.

— Sacro egoismo. —

Il sacro egoismo di patriotismo, ez magyar szóban azt jelenti: a hazafiság szent önzése. Erköletes értelmében pedig nem jelent semmi újat. Minden hazafiság önző abban az értelemben, hogy mindazt, a mi szép, a mi jó, a mi hasznos, nem és dicőséges: a maga hazájának kívánja. Viszont mindazt, a mi csúnya, a mi gonosz, a mi nemtelen és becstelen, távol úzi a hazája egyéniségétől. Különben ez az egoizmus természetesen nem lehet sacro. Nem lehet szent, akármennyire maga felé hajlik a keze.

Salandra olasz miniszterelnök, a ki ezt a parole-t a hazafiság szent önzéséről megfogalmazta, egészen haszontalan munkát végezett, noha nyilván nem kis fáradságába került, mert mint publicistáról tudták róla, hogy igen szépen, de igen nehezen ír. Verejtékeze csiszolagatta a mondatait. Valószínűleg ezt is keserves vajudással szülte annak idején. De igen nagy és kényserítő oka volt rá. Hogy megcokolja vagy lehetséges köntösbe öltse azt, a mit nem tett meg és a mire készült, ehhez valami egészen újat kellett produkálnia. Ezt, hogy:

«Azt fogjuk tenni, a mit a becsület parancsol» vagy:

«Azt fogjuk tenni, a mit a kötelesség és a józan ész parancsol» vagy:

«Azt fogjuk tenni, a mit írott szerződésünk és élő érdekeink parancsolnak.»

Mindezt nem mondhatta. Nem hivatkozhatott se a tisztességre, se a hűségre, se a méltóságra, mikor cselekedetei és szándékai posztamentumát kereste. Az erkölcs egész frazeológiájában nem talált egy szót, a melynek hasznát vehette volna. Kénytelen volt tehát egy másik szótárhoz fordulni, hogy kikeresse a legenyhébb minősítést és hozzácsatolja a legdicsőbb jelzőt. Az önzést elnevezte szentnek és hogy megtompítsa e párosítás furesaságát, az egészet elnevezte hazafiságnak.

Az idők fejlődésével és a fölfogások általa-

külásával együtt jár az erkölcsök revíziója: egy új értékelés. De semmiféle ilyen revízió nem volt és nem lesz képes az erkölcs lényegének átforgatására. A hűséget semmiféle új kódex nem fogja gazságnak és a hűtlenséget erénynek minősíteni. Az a tétel, hogy hagyj cserben a szövetségeseidet, mikor küzdeni megy és rabold ki, a mikor a háza teteje ég, soha se lesz benne semmiféle morálban és nincs az a parlament vagy szenátus, a mely ezt a paragrafust szentté szavazhatja.

Semmi kétség: Salandra olasz miniszterelnök ezt éppen úgy tudja — legfőleg csak kevésbé érzi — mint a becsület embere. Ha ez a politikus, a maga most elárult gondolkodásával képes volt a mi szövetségeseink lenni, semmi okunk nincs csodálkozni rajta, ha szerződés és becsület ellenére képes ellenségeink sorába állani. A min enél többet csodálkoznak bizonyára az, hogy Salandra ma inkább az egész Itália, mint volt bárnikor. A szocialisták elvi ellenségei minden háborúnak. *Serao* Matild megírta a lapjában a nápolyi *Mattinó*-ban, hogy a világ legnagyobb gyalázatossága lenne, ha mi most megtámadnók azokat, a kikkel harminez esztendeje szövetségben élünk. *Giolitti* állítólag a parlament többségével a háta mögött szintén ezen a nézetben volt: de huszon-négy óra alatt a szocialisták szétbomlottak, a *Mattinó*, miután a nyomdáját szétrombolták, bocsánatot kért, hogy élhessen és *Giolitti* rémületen szállt le a politika szinpadjáról a súlyos-töbte. Bizonyos, ez a terror műve volt. De hogy a terror győzhessen, ehhez tömeg kell, egy hatalmas néphangulat ereje és ugyanez erő hiányának érzése a másik oldalon. Nyugodjunk bele: Itália népe inkább Salandráé és *D'Annunzió*-é, mint *Giolitti*-é és *Serao* Matildé. Semmi okunk, hogy másképpen ítéljük meg őket.

És a ki alacsonyabban ismeri e népet: csodálkozik se fog. Hogy érzésük soha se volt szövetségeseiké, ezt nemcsak ezek tudják. De az angolok se rajonganak az oroszokért, az oroszok se az angolokért. A kötetést mégis állják. Csak Olaszországot nem tartotta vissza semmi-

féle géne attól, hogy ne csak elkövesse a történelem legnagyobb erkölcselenségét, hanem egész lélekkel ünnepelje is. Megfizetett ügynökök együtt rajongó diákokkal, naplopók, együtt akadémikusokkal. *Ferrero* az igazán kitűnő történetíró versenyt üvöltözött és gyujtogatott *D'Annunzió*-val. Nyilvánvaló, hogy ez a nép az erkölcsi érzék bizonyos tompultságával terhelt. Ez az érzéketlenség, ez a morális bénultság különös és nagyon gondolkodóba ejtő jelenségek egész tömegében mutatja be magát különböző fölületeken. Az olasz nép a műveltség legelső földjén él, de az analfabéták arányszáma ez országban csaknem az, a mi a cári birodalomban. Közel negyven millió olasz könyvszükséglete nem ad annyi kenyert a szépiroinak, a mennyit négy millió dán a maga beltristáinak. Imádják a zenét és nagyon muzsikálisok, de képtelenek arra, hogy tisztességgel, esőndben hallgassák végig akár a világ legszebb operáját. Földjüket valóságos elborítják az építő-művészet legszebb remekei, de évszázadok során egy lírát nem áldoztak e csodás műalkotások megővésére vagy karbantartására. Csak az odaözönlő idegenek szakadatlan figyelmztetésének és szemrehányásának valóságos ostroma bírta rá őket a legutóbbi évtizedekben, hogy ezzel is törődjenek valamit, mert különben búsás jövedelmi források dugulnak be a pusztulással. Német és angol tudósok agitációjának gyümölcse lett a *Lex Pacca*, a mely végül gátat vetett az olasz műkincsek széthurezolásának. Német tudósok ösztönzése indította meg és vezette a régi Róma grandiózus és megható emlékeinek feltárását. Az olaszoktól ugyan maig is a föld alatt maradtak volna. — Az olasz bandita, mielőtt rabolni és gyilkolni indul, áhitatos imában kéri a szent Szűz segedelmét ehhez az üzleti vállalkozásához. A mint hogy most is komponáltak egy nagyon szép imát hős katonáik számára, a kik elhúlnak, hogy hátba támadják ellenségeiktől körülhangolt — szövetségeseiket. Ez valóban egészen: olaszul van. Ez az ő erkölcsük. És a milyen a vállalkozásuk erkölcsé, hittel hisszük, olyan lesz az eredménye is. *Szóltó Zsigmond*.

A tarnovi állomás váltóállító készüléke, melyet egy bomba kifordított a helyéből.

A tarnovi vasúti hidó őrháza, a hol az oroszok megfigyelő állomása volt.

GORLICZÉTŐL JAROSZLAUIG.

Mult nyáron, mikor megkezdődött ez a rettenetes háború, bátrak voltunk fölhívni a legfőbb hadvezetőség figyelmét arra a tényre, hogy a mostani küzdelmeket és azok egyes jeleneteit sokkal hűbb módon lehet megörökíteni a történet számára, mint a hogy az eddig történetelt. Rámattunk azokra a lehetőségekre, melyeket a fotografáló gép pillanatfövétele megenged, a mely eljárás a mult háborúknak korában még nem volt ismeretes. Felhoztuk példa gyanánt, hogy mily tanulságos lenne a hadtörténet részére, ha Napoleon idejében le lehetett volna fotografálni az egyes csaták jeleneteit s szükségesnek mondtuk megőrizni az utókor részére a jelen háború ilyen momentumait. S mindezek folytán előadtuk abbéli kérésünket, hogy a harcsterre küldött fényképező munkatársainknak engedjék meg ne csak a sajtóhadiszálláson való tartózkodást, hanem boecássák őket oda is, a hol közvetlen közelből láthatják a meleg valóságot.

Munkatársaink azóta sokszor voltak abban a helyzetben, hogy szemtanui lehettek a nagy küzdelmeknek.

Ennek köszönhetjük azt, hogy a folyó há-

ború egyes fázisairól oly jeleneteket mutathatunk be olvasóinknak, a melyek történelmi dokumentumok lesznek a késő korszakokban is s a minőkhez foghatókat semmi előbbi harcokról nem őrzött meg a história. Sőt a nélkül, hogy a szerénység ellen véténénk, kijelenthetjük azt is, hogy a művelt nemzetek összes illusztrált lapjai között, (a mennyire alkalmunk volt erről meggyőződést szerezni) egy sem volt, a mely a *Vasárnapi Ujság*-nál közvetlenebb módon ismertette volna háborút.

Abban az óriási arányú előnyomulásban, melyet Gorliczétől Jaroszlauig most tettek meg csapataink s mely párja nélkül áll a háborúk történetében, részt vehetett mindkét kiküldöttünk, magukkal a küzdő csapatokkal.

Mai és következő számainkban mutatjuk be olvasóinknak az ő fölvételeink egy részét. Természetesen csak egy részét, mert hisz annyi megörökíteni méltó részletet rögzítettek meg, a mennyinek közlésére nincs elég helyünk. E felvételek kiterjednek az áttörés előkészítésére, annak végbevitelére és a csapatok előnyomulására a Dunajecztől a Szan folyóig.

Az előkészületek már április közepén kezdődtek meg, mikor csapataink oldalán s azok nem kicsiny meglepetésére a porosz gárda megjelent. Velük együtt s közvetlenül ő utánuk

egymás után érkezett a sok mindenféle régi és új ágyú s a hozzájuk való municzió. A negyvenkettesek mellett, melyeket már januárban felállítottak Tarnow-vals zembén, elhelyeztek igen régi típusu ütegeket is a nehezebből, míg a könnyű tábori ágyúkat előre vitték csaknem a lövész-árokig. Aztán kicserélték a legénységet. A népfölköket visszavonták az első sorokból s helyüket a tiroli vadászok s a magyar 62. és 82. gyalogezredek és a 24-es (budapesti) vadász zászlóalj foglalták el. Kizárólag magyar és német ajkú csapatok. A trén meghozta az óriási mennyiségű élelmiszert s hátrább a csapatok mögött foglalt helyet. A hidászok áesai kifaragták a hidakhoz szükséges gerendákat s teherautomobilonokra rakták a kész alkatrészeket. Aztán megérkeztek az utászok (komáromiak), a kik a legveszélyesebb munkát fogják elvégezni: elvagdossák az ellenség árkai előtt levő drótsövényeket. Három nappal a tervbe vett roham előtt minden ágyú és puska elhallgatott, míg aztán május 2-án reggeli 5 órakor valamennyi üteg egyszerre kezdte okádni a pusztító tüzet. Leghevesebben arra a magaslati pontra, melyet a Dunajecz könyökénél tartottak megszállva az oroszok s melyet lapunk első oldalán láthat az olvasó.

AZ ELSŐ NÉMET CSAPATOK MEGÉRKEZÉSE ZAKLICZINBE.

GORLICZÉTŐL—JAROSZLAUIG. — Balogh Rudolf, a harcsterre kiküldött munkatársunk fölvétele.

ZAKLICZIN FÖTERE AZ ELŐNYOMULÁST MEGELŐZŐ NAPOKBAN.

GORLICZÉTŐL—JAROSZLAUIG. — Balogh Rudolf, a harcsterre kiküldött munkatársunk fölvételei.

A NÉMET GÁRDAEZRED KATONÁI BEVONÚLNAK JAROSZLAUBA 1915 MÁJUS 16-ÁN REGGEL.

A GORLICZE-TARNOVI VONALON EJTETT OROSZ HADIFOGLYOK TÖMEGE PILZNO FŐTÉRÉN.
GORLICZÉTŐL—JAROSZLAUIG. — Jelfy Gyula, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvételei.

A JAROSZLAUI CSATATÉR 1915 MÁJUS 15-ÉN REGGEL.

A 3-IK GYALOGEZRED BEVONULÁSA KROSZNOBA.
GORLICZÉTŐL—JAROSZLAUIG. — Jelfy Gyula, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvételei.

AZ OLASZ KATONA.

Állapítsuk meg azt a történelmi tényt, hogy itáliai hadsereg, hosszú ezeréves esztendő folyamán, sohase kelt át az Alpeseken az európai kontinensre.

Csak a régi Rómának volt meg az az ereje és bátorsága, hogy Európa közepén hódításokra vállalkozzék; — annak is csak abban az időben, mikor hatalma tetőpontján állott. És mi alatt a császárok egész az Eufrátesig vezették győztes csapataikat, addig a mai Német és Magyarország területét egészen meg nem tudták hódítani soha. Augustus légioi csak a Dunáig jutottak, Traján elfoglalta ugyan Dáciát, de az Alföldön sohasem járt római katona.

A római császárság bukása után egészen a legújabb korig sohasem alakult Itáliában oly hatalom, mely tekintélyes hadsereget tudott volna kiállítani. Még védeni sem tudta magát az olasz nép. Szabad prédája volt minden harcos fajnak. A népvándorlás minden számosabb csoportja végig rabolta s végig dúlta. A gótok urak gyanánt települtek meg térségein, a longobardok által Itáliában alapított államok és államcskák évszázadokig tartották magukat, sőt még a normanok és a mórok is el tudták hódítani egyes területeket.

Az olasz kar és az olasz sziv sohasem tudta megvédelmezni a hazát. Sőt az apró olasz államok egymás közötti háborúit is rendszerint idegen katonaság küzdötte végig s döntötte el. A Condottierik, az egyes fejedelmek és városok szolgálatában álló zsoldos kapitányok idegen földön toborozták össze fegyvereseiket. Volt köztük angol és magyar is, valamint spanyol és francia, de legnagyobb részüket a németek képezték.

A legtöbb belviszály idején pedig behívták — az idegent, hogy aztán évszázadokon át siránkozzanak az elnyomás fölött. Mintha az nem természetes folyamánya lett volna a saját cselekedeteiknek s mintha a német, a francia és a spanyol elnyomók nem olasz hívásra szállottak volna meg Itáliát.

A 42-es hatása a Sacré Coeur kolostorban Tarnov mellett, a hol az orosz vezérkar állomásozott.

A római nép már a császárság utolsó idejében megszokta, hogy idegenek harcoljanak és dolgozzanak helyette. A légiokat a barbárok között toborozták; s a gabonát a lybiai szérűkről (quidquid de lybiis, verritur areis) hordták az öblös hajók, mikor fölhangzott a *panem et circenses* követelés. És egész az utolsó időkig folytatódott ez az állapot; az itáliai nép évszázadokon át az idegenektől élt, abból, a mit a pápaság révén a zarándokok s a látnivalók révén az utazók hoztak az országra.

Hol vegye ilyen nemzet azt az erkölcsi erőt, a mely katonát s hadsereget nevel?

Igaz, Itália a legújabb korig nem volt egységes s erős nemzeti érzés, a nagy elhatározásoknak ez a leglényesebb feltétele tehát ki sem alakulhatott. Annál kevésbé fejlődhetek ki azok a polgári erények, melyek a nemzeti nagyságnak alapjai.

De az egység Itáliában maig sem hozta létre azt a belső egybeolvadást, melyet máshol. Az egyes olasz vidékek népe nagyon különbözik egymástól származásra, szokásra és nyelvre nézve. Az egész felsziget sok vízválasztó által apró folyammedenczére van tagolva, melyeknek népe nehezen és csak kis mértékben keveredett egymással, mert a vízválasztókon át, nagyon hiányos és nehéz az érintkezés. E folyammedenczék mindegyikében más erkölcsök és szokások terjedtek el, mások a történelmi hagyományok — mert hisz az egész nemzet sohasem élt egységes állami életet — és azonkívül idegen tájszólások lettek urrá. A különböző vidékeken lakó olasz nem érti meg egymás nyelvét. A genuai csak tolmács útján értheti meg magát a rómaival s a nápolyi, ha Velencében van dolga a hatósággal, magával viszi a fordítót. Létezik ugyan irodalmi nyelv, de azt a közép csak Toscanában érti. És még kiváló olasz írók is, ha valamely más vidéknek a szülőttei, elmennek koronként Firenze tájékára, hogy közvetlenül hasson rájuk ennek a nyelvnek a szelleme.

Ily körülmények között az olasz nép csak külsőleg egységes ma is. Se belső érzések melege nem hevíti közös tettekre, se közös célok nem buzdítják egységes elhatározásokra, se pedig nagy polgári erények közössége nem oltja szívébe a kötelességnek mindenek fölé való helyezését.

Valjon lehet e félni attól a hadseregtől, melynek ilyen a szelleme, melynek nincsenek történelmi tradíciói, melynek ősei, nem harcoltak másfélezer esztendőig s a mely most a tripoliszi "énekes" eredmények után főeurópa meghódítására vállalkozik?

VIRÁGOS KERT FEDEZÉKEINKBEN, A DUNAJECZ PARTJÁN.

GORLICZÉTÓL — JAROSZLAUIG. — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvétele.

EGY BOMBA TÖRTÉNETE.

Lengyel regény az 1905-iki lengyel forradalmi mozgalmak idejéből. (Folytatás.)

Írta STRUG ANDRÁS.

Oraviecz felállt a fűből és szólt:

— Te, elvtárs, és ti többi elvtársak! Mondani fogok most valamit új emberek felvételéről a szövetségbe. Huszonnyolcozan vagyunk itt az öregebbek közül és nem messze innen az erdőben még tizenhárom van, akik közülünk kíváncsiak. Szükséges itt mindenekelőtt megmondani, mit tud közülrük bármelyik. Válogatott emberek, meg vannak rostálva, mint a tiszta búza. Valamennyi jóra való ember. Mert rossz nekünk nem kell. De mégis mindegyikről még egyszer szavazni kell és mindenki mondja meg, a mi mondanivalója van...

Mintegy egy óra múlva Oraviecz ünnepélyesen odavezetett egy kis csapat parasztot a tisztásra. Kíváncsiak jöttek, előrehajtott nyakkal és fénylő szemekkel, mintha azt várták volna, hogy valami rendkívülit látnak. Derék legények voltak, fiatalok, de nem túlságosan fiatalok, különböző ruhába voltak öltözve, de valamennyi csizmában, tiszta ingben volt és meg voltak mosakodva, mint vasárnap.

A harezai társak két sorban felálltak. A szélén állott egy ember a zászlóval, mellette Marek. Valamennyien rajta kívül elővették fegyvereiket. Az új emberek külön állottak fel és Oraviecz parancsára kalaplevéve köszöntötték a zászlót. Marek kilépett a tisztás közepére, élesen szemükbe nézett az új embereknek és elkezdte:

— A mit most tesztek, fontos pillanata életemnek. Mert mostantól fogva mindegyitek a legszentebb kötelességbe lépett, méltóságos és nehéz szolgálatába az egész népnek. Magatoknak szolgáltok, mert ti vagytok a nép. Ha estelek, a magatok ügyéért estek el. Mert ti vagytok a nép. Élesni pedig könnyen lehet nálunk. És jutalom nincs más, mint a teljesített kötelesség tiszta öntudata. Gazdagságot nem fogtok szerezni, azon a tisztességen kívül, hogy életetek és egészségetek adjátok oda a felszabadítás ügyéért.

Nagy, nehéz, véres harcot kezdtünk. A falukban és a városokban. Az urak, a papok, a kereskedők, a gyárosok, minden, a mi gazdag és hatalmas és az emberi munkából él, mind visszavonultak ettől a hareztól és csak mi maradtunk az ügynél, munkások és parasztok. Szövetséget kötöttünk életre és halálra, kezét nyújtottunk egymásnak és meg kell történnie annak, a mit mi akarunk.

— Mi harezai társak jutunk az első tűzbe. Mi vagyunk a legelölők, a legnehezebb munkában. Nekünk jutott a nagy háborút előkészíteni és siettetni, a mely nekünk a becsület szabadságot meghódítsa, megkönnyebbülést a város és a falu dolgozó népe számára. A vérünk fog folyni és folyania kell, másképp az ellenség nem tágit. Nyomor és boldogtalanság lesz, de az a háború joga. E nélkül nem lesz győzelem, nem lesz boldogság.

Azt mondjátok, készek vagytok. Elhiszem. De legyetek készek a rosszabbra és nem a jobbra. A halál csak egyszer jön. De különféle. Az egyiket a harezban találja el a golyó. A másik a kényszermunkában hordja a láncokat és rácsos ablakok között kell meghalnia. A másiknak halálraítélten egyedül kell ülnie és megvárnia utolsó óráját. Ismerek olyanokat, akik tiszter megmenekültek és olyanokat, akiket az első alkalommal elfogtak és akasztófára jutattak. A közös ügynek ez mindegy. Mindenki halála megszámlálhatatlan és minden elesett egyformán drága neki, mint az anyának meghalt gyermeke.

Az egyes embernek azonban nem mindegy — de hát senki sem választhatja meg a halálát. A harezban elcsúszni könnyű. A börtönben várni a halálra — egészen más. Ekkor az embernek össze kell szedni minden erejét, hogy a hitvány félelmet távol tartsa magától, mert ennél a félelemnél fognak a gazemberek megfogni, meg fognak kísérteni: légy Júdás és életben maradsz. Adunk harmincz ezüst pénzt, árulj el a tiedet.

Ezért fontoljátok meg idején és készüljétek előre. Sok bátorságra van szüksége a harezosnak, sok lélek. Többre, mint a nyílt harezban az ágyúk előtt, a hol százazrek küzdenek egy-

«MOBILES ZAHNÄRZTLICHES FELDAMBULATORIUM». (Mozgó tábori fogorvosi ambulárium.)

AZ ÉSZAKI HARCZTÉRŐL. — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvétele.

mással és holttestekkel fődik el a mezőt. Az egyik azt fogja mondani: ott voltam a háborúban. Én azonban azt mondom nektek, hogy semmi-féle háborúban nincs annyi bátorságra szükség, mint nálunk a harez csoportban. És ha valaki azt mondhatja: ott voltam a harez csoportban, akkor ez többet fog jelenteni, mintha végigcsinálta volna az egész japán háborút. Mert ott csak puszkák és ágyúk lőttek — mi ránk azonban nemcsak a gyilkos fegyver célzó, hanem az embertelen hadbíró-ság és a kényszermunka, a bitófa és a rágalom és a hitvány árulás és a júdás-pénz is.

Nálunk nem tesznek esküt az engedelmességre, hűségre, a titok megtartására. Semmiféle eskü és ha a legszentebbre esküszik is, nem ér semmit, ha az ember nem tiszteli lelkében az ígéretet. De ettől a pillanattól fogva közületek mindenkinek tudnia kell és meg kell emlékeznie róla, hogy minden parancsnak engedelmességre kell. Ha beveznek katonának, akkor a pofontól való félelemből engedelmességre. Itt azonban engedelmességre, mert a te dolgodról van szó. Engedelmeskedjél okosságból és szeretetből. Ez itt — ezzel Oraviecz mutatott — a ti vezetőitek. A legöregebbek választották őt és a párt helyben hagyta. A mit ő parancsol, az szent: ha azt mondja, üsd, — akkor ütni kell; ha azt mondja, át kell adni a fegyvert, akkor add át; ha azt mondja, ülj veszteg, akkor veszteg kell maradni. Ha azt mondja, a veszélybe kell menni, — akkor erjedj! Nem idegen, hanem olyan, a kit ismertek, a ki a szemetek előtt van, a ki köztetek ül. Senkinek sincs arra joga, bármit is parancsolni a harez ügyében, csak neki magának...

Most hát megmondtam mindent, a mi szükséges volt. A többit mondja hozzá saját ember-séges eszetei és lelkiismereteket.

Adjátok ki nekik a fegyvereket!

Három kosárban állottak a fegyverek és töltények. A vezető mindegyiknek adott egy browningot, három magazint és száz töltényt. Ezenkívül egy tokot szíjjon, tisztogató-bort, olajat és mindent, a mi kell. A parasztok odarohantak a fegyverekhez, tolongtak a kosarak körül, mintha attól félnének, hogy kevés van bennük. Megindultan nézték a fekete, borzalmas eszközt és Oraviecz megparancsolta nekik, hogy vasárnap délután ugyanazon a helyen jöjjenek össze a tanulásra.

— A kinek csomagjából akkor csak egy töltény is hiányzik, az büntetést kap és minden hiányzó töltényért egy hónapra elveszszik tőle a fegyvert. Úgy vigyázzatok.

Marek is még egyszer szót emelt a fegyverek dolgában.

— Vigyázzatok a fegyverekre! Tartsátok tisztán! Rejtsétek el jól, biztos helyre! Mert

szegény emberek hozzájárulásából vettük, a kik a szájuktól vonták el a fegyverekre való pénzt, vagy zsákmányolt kormány-pénzből vettük, a melyre nem egy emberélet ment rá. A fegyvert kimélni annyit tesz, mint csak az ellenség ellen használni. A ki azonban személyes ügyben használja, hogy bosszúból vagy másvalami okból megöljön vele valakit, az meggyalázza a forradalmi fegyvert és erre súlyos büntetés van nálunk...

Oraviecz az új emberek egyikét ököllel oldalba lökte és suttogva rendre utasította.

— Kielza! Vigyázz arra, a mit az elvtárs mond! Majd megnézted később is a pisztolyodat. Úgy áll itt, mint a gyerek, a ki elbásmézkodik a vásáron, a játékszerek között...

Azután csapatokban mentek a keskeny erdei úton vissza. Marek a parasztok közt ment és beszélgetett velük mindenfelől. Jól érezte magát. Az embereknek nevetett a szeme. És derült beszélgetés támadt és az a lélekből fakadó, hívó, jó várakozás.

Kisértetek és árnyak mentek velük együtt. Fától-faig suhanva rejtőzködött a félelem. Valahol mögöttük húzta a földön lánczait a rab-szolgaság, a száműzetés. De előttük ment a csábító remény, szépen, mint egy nyári nap. És ezek az emberi lelkek csak ő belé voltak elmerülve.

VIII.

Hol kinyúlik az idő, hol összezsugorodik. Nagyon különös dolgok történnek az idővel s az emberrel. Nehéz eligazodni rajta. De egy-egy pillanatban hirtelen az egész hosszú élet világosan áll itt, mintha egy percz volna. Ilyenkor ez a sok évi idő úgy összehúzódhat, hogy úgy tűnik, mintha az ember csak tegnap született volna.

Csak tegnap lehetett, hogy ő a barmai után ment és verést kapott az okozott kárért. Csak tegnap volt, hogy megházasodott és az udvarán ült. Tegnap volt a háború. Csak tegnap lépett be a pártba és tegnap adták kezébe a fegyvert. Mindez belefért egy napba...

De a fehér keze! Milyen síma, milyen kipihent!

És aztán megint kinyúlik az idő, mint a kátrány, egy nap a másik után, hónap hónap után. Oh, milyen régen, milyen réges-régen! Akkor épen a krumpli-földön dolgoztak és hat hét múlva kellett volna kapálni. Csak épen az év nem telik ki az időből — hirtelen megszakad. Néha ez is megtörténik. Igen, az itéletnél egészen megszakad az idő. Mikor is volt ez az itélet?

Négy napja. És úgy tűnik, mintha nagyon messze volna, valahol a világ kezdetekor.

Halljad, Kielza Vojtek, mondd csak, boldogtalan paraszt, micsoda dolog az emberi idő?

IGY UTÁZIK A HADI-FÉNYKÉPÉSZ.

AZ ÉSZAKI HÁROZTÉRRŐL. — Balogh Adolf, a haroztérre kiküldött munkatársunk felvétel.

Mit jelent? És mit jelent ez a rövid emberi élet? És mi tulajdonképpen ez az egész széles világ minden embereket, városokkal, falukkal, idegen országokkal, folyókkal, hegyekkel, a forradalommal, a pártokkal, a szocializmussal, ezzel a Lengyelországgal és a cári uralommal?

De miért tűnik úgy nekem, hogy nincs többé semmi, csak csupán ez a keskeny czella meszelt falával és az egész többi világból csak ez az egy ember van meg, a ki magamagával beszél, sóhajtozik és mindezt maga hallja?

A folyosón csendőrok, katonák jönnek-mennek, jöhet a felügyelő, egy tábornok, egy orvos. Az ablak mögött emberi lármát hallani, katonák énekét, trombita- és dobzsót — a valóságban pedig úgy tűnik, mintha árnyékok volnának és nem emberek. Minden úgy van, mintha aludnék az ember. Furesa.

A folytonos esodálkozás kínozza Kielza Vojteket, kínozza az a töprengés, a mely már senkinek sem lehetett hasznára; neki sem. Másik különben a régi erőt érezte magában, csak a feje volt teljesen kimerülve. A szeme mintegy magától lehunyódott, az álom elnyomta — így hát aludt.

Reggel fölkel, megitta teáját, megette zsemlyéjét, az ablakhoz ment és kinézett egy darabig. Láta, a mit mindig látott: egy ablak nélküli falat és elkezdett gondolkodni. Gondolkozott, sóhajtott néhányszor és lefeküdt aludni. Aztán felébredt, és ment, visszajött és meginat aludt. Behozták ebédjét, megette és aludt tovább.

A hányzor felébredt, mindig ugyanaz a gondolat a tért vissza: mért van ez így és mit jelent ez?

Máskor emlékezett arra, mit álmodott és gondolkodott rajta. Egyszer azt álmodta, hogy idegen tehénk törtek be földjére, összerombolták, felfalták és szétaposták a krumplit, lóherét és rozsof. Sok tehen, pástor nélkül. Ő ott állt az udvarán, a kerítés mögött és nézte. Ki akart rohanni, de a lába a földbe nőtt, a keze megmerevedett; még kiáltani sem tudott, mert valami felfogatta. A leghevesebb erőfeszítéseket tette, hogy mozdulni tudjon, úgy hogy előntötte a verejték és omlottak a könnyei a borzasztó kár miatt. Mellette állt a kutya és az is mozdulatlanul tűrt. Ott állt, reszketett, csak vinnyogott az erőlködéstől, mert ő se tudott mozdulni. Így kínozták egymást kölcsönösen és közben a tehénk mindent letaposnak és folyton zabáltak és mind többen lettek, mintha szemlátomást borjaznának...

Máskor a bíróságról álmodott. Mindenki beszél, de ő nem ért belőle semmit. Beszél az ügyvédje, tiszték, örök, tanúk újjal mutogatnak ő rá. Messze hátul a teremben ül a felesége és sír. Minden úgy megy, mint a bíróságnál. A kerítés mögött, mellette ülnek Tatarek, Gruchala, Sztrichovszki, a kovács, Matyevicz még meg nem gyógyult kéz-sebével és az az ártatlan

Riziák, az uradalmi erdőőr. Mind mintha él-nének — úgy megy a dolog, mint a valóságban. Ekkor megnyílik a falban az a fal, a hol a cázár arcképe függ a bírák felett. Egy ajtó nyílik meg ott, egy katona áll meg köpönyegben, sapka és fegyver nélkül; a bal szeme fölött piros lyuk van és az arca felére vér ömlik. Az öve alatt is van a köpönyegben egy véres folt. Kielza megismeri. Ugyanaz a katona ez, a kire ő kétszer rálőtt és a ki a második lövésre elesett. A törvényszéki teremben van még több katona, csak ez az egy hiányzik. Úgy látszik tehát, halott. A katona ott áll, mozdulatlanul, mintha halott volna.

Mit bámészkodsz úgy, gondolta Kielza, te is lóttél, én is lóttam. Az én szereném, hogy te nem találtál el. A te károd, hogy én oda-rohantam. Mit akarsz tőlem? Ellenem akarsz tanúskodni? Szólj! Nekem úgys bizonyos a halálom.

De a katona hallgat. Csak áll itt. Mit akar? Kérdi Kielza a szoroson mellette ülő Tatareket. Kicsoda? — Hát nézz oda! Az a katona a falon. — De hiszen a falon az egész Serbeniceze falu látható: a tó, a kunyhók, a ludak a tóban, a fák a gyümölcsös kertekben, az ég pedig felhők vonulnak. Egészen az előtérben áll asóval a kezében a serbenicezei harci csoport vezetője, Oraviecz — mintha krumplit menne szedni.

Igazán Oraviecz ez, vagy csak a festett képe? Csodálatos. A kép mozog. Oraviecz a homlokára teszi a kezét, mintha a nap ellen védekezésért, lenéz a vádlottak kerítésére, a hol a parasztrajni úlnak. Maga elé néz, a bírakra... A mellébe nyúl, előveszi pisztolyát, áthajol a fakerítésen, alacsony maga elé céloz és lö. De esőnd van, nem hallani semmit.

Először azt találja, a ki épen beszél — a tisztet, a ki oldalt áll asztalkája mellett, aztán azt a kövéré, a ki középtűt ül a hosszú asztal-nál, aztán...

Vojtek felébredt nagy örömben. Magához tért, felült és imát mondott az elvtársért, a kit szoroson mellette lőtt le egy kozák: a kozák lövöldözés közben elesett lóva holttestéből csinált magának fedezéket és nem engedte magához közel az embereket.

Ah, ez az alvás... jöhetnek az álmok, a milyenek akarnak! Csak nem gondolkozni! Csak nem kínozni magát.

És nem lehet nem kínozni magát, mert az ember sajnálja az asszonyt, a gyermekeket, a gazdaságot. Kínozza magát, mert mindez túlságosan különös egy emberi fejnek. Könnyebb volt, mikor három hónapig a pajtásaival ült együtt. Még egyszer fogja látni őket! Bizonyosan együtt fogják őket kivinni. Így jobb lesz.

Leginkább azonban az emésztette, hogy csak oly rövid ideig tartozott az ügysző, hogy oly keveset tett érte. Csak tudta volna, hogy oly hamar vége lesz!... Nem maradt volna az egész kerületben egyetlen csendő életben!

Másrészt vizsgálata volt az, hogy küzdött,

hogy nem félt semmitől, hogy valamennyiükért védelmezte magát és hogy mint a harci-csoport tagját fel fogják akasztani, úgy, mint sok más derék bajtársat, a kikről a párt újságja fekete keretes búcsúztatóban szólt. A haláltól nem félt, a minthogy egyáltalában semmitől sem félt. Csak ez a szokatlan gondolkodás kínozza.

Már negyednapja aludt csaknem estig. Mikor álmából felriadt: már sötét volt, mert a katona még nem hozta be a mécsét. Úgy tűnt neki, mintha valaki ülne az asztalka mellett és cigarettázná. A cigarettá parázslott a sötétben és megvilágította egy idegen arcnak egy kis részét. Mint az álomban.

Kielza megtapogatta magát és meggyőződött, hogy már nem alszik.

— Ki van itt? — kérdezte, nem tudva bizonyosan, fog-e kapni egyáltalán feleletet.

— Én vagyok.

— Ki az?

— Beeresztettek ide magához holnap reggelig. Nincs hely, megint új embereket hoztak.

— És mi lesz holnap? — kérdezte Kielza és végigfutott a testén a hideg. Mert ha rossz volt egyedül ülni, akkor még borzasztóbb olyan-nal együtt, a kit holnap ki fognak végezni.

— Holnap engem kibocsátanak.

— Ugyan!

Kielza nagyon megörült.

— Milyen pártból való maga? — kérdezte. — Vagy igazságtalanul fogták el?

Felelet helyett az ismeretlen elkezdett fütyni.

Mikor behozták a világosságot, Kielza látta, hogy körülbelül tizenkilenc éves legény, rongyos ruhában. A hosszú haja az arczába eson-yozott, a szeme nagy, fényes, nyílt tekintetű volt és ártatlan, mint egy nagy gyermeké. Kielza még nem látott ilyen szemet.

— A városból való maga, vagy a faluról?

— A nagyvilágból való vagyok. Idevaló is vagyok, odaváló is.

— Úgy látom, jól elbántak magával azok a gazemberek. Nem sok hús maradt a testén. Akar enni? Van kolbászom és sajtom. Ha hozzák a teát, egyen valamit.

— Jó. Enni fogok. Köszönöm.

— Hol ült? Mert a míg együtt voltunk a bajtársaimmal, mindenfelé kopogtunk. A régiebbek közül csaknem mindenkit ismerek.

— Odaát ültem a Vízutánál.

— Kivel?

— Azok nincsenek többé. Hárman voltunk. Kettőjüket az éjjel elvitték és felakasztották. Ezek voltak a pajtásaim.

Kielza sóhajtott.

— Akkor nyilván a mi pártunkból valók. Mert másokat nem végeznek ki. Mi tehát együtté tartozunk.

— Aligha.

— Én a lengyel párt harci csoportjába tartozom. Kedden ítélték el.

— Akkor holnap éjjel fogják felakasztani vagy holnapután.

— Igen, én is azt gondolom — felelt Kielza megdöbbenve azon, hogy a legény nem is es-dálkodik és másvalaki haláláról mint valami köznapi dologról beszél. És magában azt gon-dolta, biztosan valami bandita. Persze, banditának kissé furesa. A kiejtése is különös.

— Lengyel maga? — kérdezte. — Idegen-szerűen beszél.

— Nem vagyok én se lengyel, se más. Ember vagyok és Varsóban születtem. Aztán néhány évig Amerikában voltam és más országokban, a hol más nyelveken beszélnek.

— Úgy, úgy... De Amerikában a mieinknek jól megy a dolguk?

— Kinek hogy. Ugyanaz az igazságtalanság van mindenütt a világon.

— Amerika gazdag, szabad ország. Mindenki azt teszi ott, a mit akar...

— Igen, mindenki, a ki gazdag. Épen úgy, mint minálunk.

— Ez csak szóbeszéd. Ott nincs cári uralom, hanem köztársaság.

— Ott a pénz uralkodik.

— A pénz mindenütt úr, de van ezzel szemben igazságosság, iskola, rendes bíróságok, általános választójog, sok szabad föld...

— Ott vásárolnak és eladják magukat. A választó és a képviselő és az elnök és a szocialis-ták vezetői...

— Ez rágalom! Szocialista képviselőt még

senki sem vesztegetett meg! Nem vagyok én olyan buta, ámbár még nem voltam a határon túl. Maga bolondokat beszél. Ha ismerné a szocialistákat, akkor tudná...

— Mit tudja, mit ismerek én?

— Azt hiszem, nem sokat, mert a ki a szocialistákat szidja, az vagy tudatlan vagy a burzsoával és a nemességgel tart.

— Maga úgy beszél, a hogy tanították. Van-nak jobb emberek is, mint a szocialisták. Olyanok, a kik igazán a dolgozó nép javát akarják és a kik igazán át fogják alakítani az egész világot.

— Úgy-úgy... Hiszen maga úgylátszik, nagy-on okos! Mondja meg hát, ki az, hogy én számár is tanuljak valamit!

— Nem akarok ezzel vesződni. Mit is hasz-nálna, ha magát kitanítom, mikor holnap már nem is leszek?

— Ez igaz. Mirevaló az nekem?

Kielza ismét rávetette magát az ágyra, a fal felé fordult és elaludt.

A ezellatárs felébredt.

— Keljen fel, gyűnk.

— Nincs kedvem. Egyen maga, váljék egész-ségére. Mit nekem az evés — én már halott vagyok.

— Furesa ember! Holnap vagy holnapután akasztani fogják és most már nem akar enni! Szegyelje magát!

Erre Kielza fölkel az ágyról. De mérges volt. Mi köze ehhez akárkinek is?

(Folytatása következik.)

A HÁBORÚ NAPJAI.

Május 20. Jaroslautól keletre és Sienianánál erős orosz támadásokat visszavertünk, kelet és délkelet felé tért nyertünk. A Felső-Dnyeszter menti harcokban további 5600 orosz fogtunk el. Sambortól északra az egyik szakaszon az oroszokat kiverők fővelémi állásukból, Moszkikától 10 kilométernyire délnyugatra egy helységet rohammal bevettünk. Koloméától északra rövid ellentámadásunk révén 1400 orosz elfogtunk. A németek keleten a Dubissza mentén orosz támadásokat visszavertek, 900 foglyot ejtettek. Podubistól északra elfoglalták a 105. sz. magaslatot,

650 orosz elfogtak. A Nyementől délre előnyomuló oroszokat teljesen megverték Gryskabuda—Szintovty—Szakinál; véres vesztegeik igen súlyosak, ezért a hadifoglyok száma csak 2200. A nyugati harctéren a németek a Loretto-magaslaton kissé előbbre haladtak. Ablainnál éjjeli támadást szuronyal visszavertek, a Maas és Mosel közt heves ágyúharcz volt, Aillytól keletre széles arcvonalú francia támadást részben szuronyal visszavertek.

Május 21. Közép-Galicziában a harcok még tartanak: a San szakaszon Sienianától lefelé a balparton még megmaradt orosz osztagokat a folyón túra vetették vissza, Jaroslautól keletre nagyobb orosz előretöréseket visszavettünk, Drchobiczlól keletre éjszakai harcokban rohammal bevettünk egy orosz állást, elfoglaltuk Neudorf községet, 1800 orosz elfogtunk. Kelet-Galicziában az oroszoknak a Dnyeszteren át intézett ellenoffenzíváját a Pruth-vonalon megállítottuk, Koloméánál az ellenség áttörési kísérletei meg-hiusultak, minden támadást visszavertünk. A kielcei hegyvidéken folyt harcokban eddig, 4000 foglyot ejtettünk. Május 2-ika óta az orosz foglyok száma 194,000. A németek keleti hadszin-terén Szavlenál csak kisebb harcok, a Dubissza-nál a német támadás Betygoláig jutott. 1500 orosz elfogtak, Miloszajeztól és Zemigolától keletre az oroszokat a folyón túra vetették visz-sza. A Nyementől délre megvert oroszok Kovno felé futnak. A nyugati harctéren Yperntől északra színes franciák éjjeli támadása ellen a csatorná-tól keletre még harcok, Neuve-Chapellelől délre egy angol támadás összeomlott, az Ailly erdőben egy francia támadás megghiussult.

Május 22. Az eddigi harcokban elfoglalt tere-pet az orosz ellentámadásokkal szemben tartjuk, napról-napra tért nyerünk. A Pruth-vonalon nyu-galom van, Bojánál megghiussult az oroszok kísér-lete, hogy a Pruthon átkeljenek. A kielcei hegy-vidéken az oroszok északra felé hátrálnak. A németek a Windautól nyugatra Schavdiny vi-déken lovassági harcokban megsemmisítettek egy orosz lovas dandárt, Szavlenál és a Dubissza men-tén az oroszok éjjeli támadásait visszaverték. A nyugati harctéren az exlairek—la-basséi út és Arras közt újabb összeütközések támadtak, Neuve-Chapellelől délnyugatra angol támadásokat visszav-ertek, Givenchynél még harcok, Neuve-Chapellelől délre egy angol támadás összeomlott, az arcvonalon többi ré-zén csak tüzéségi harcok voltak.

Május 23. A háború új fordulatot nyer: Olasz-ország, évtizedes szövetséges viszonyunkat meg-szerve, ellentünk fordul a háborút. Ferencz József császár Magyarországának a háborút. Ferencz József császár és király kiáltványal fordul népéhez. — Galicziában Jaroslautól keletre és a Felső-Dnyeszter mentén orosz támadásokat visszavertünk, Boján-nál újra megghiussult az oroszok kísérlete a Pruthon való átkelésre. A kielcei hegyvidéken egy út-közvetben 1800 orosz fogtunk el. A németek Szavle vidékén megverték az orosz északi szár-nyat, 1600 foglyot ejtettek, a Dubissza mentén orosz támadásokat visszavertek, hasonlóképe a Nyementől délre Pilzviszkitől északra. A nyugati harctéren Givenchynél a szuronyharczok a néme-tekre kedvezően folynak. A Bethun—Lensi-úton és a Loretto-magaslaton francia támadásokat visszavertek, Ablaintól északra a franciák a né-metek legelől levő árkanak kis részében megve-tették lábukat. Neuvilletől délre a németek némi tért nyertek.

Május 24. Közép-Galicziában a harcok foly-nak. A kielcei hegyvidéken 6300 orosz elfog-tunk. A helyzet különben, hasonlóképe a németek keleti hadszin-terén változatlan. A nyugati harctéren Neuve-Chapelle és Givench közt az angol-ok, a Loretto-magaslat északi lejtőjén a franciák támadásait visszaverték. A Maas és Mosel közt tüzéségi harcok folynak. Az olasz háború meg-kezdődik: a tirol határ egyes pontjain kisebb harcok kezdődtek, a partvidéki határterületen Strassaldónál olasz lovasság mutatkozott. Flottánk május 23-ról 24-ére virradó éjjel akciót kezdett a Venecze és Barletta közti olasz keleti part-vidék ellen s katonailag fontos helyeket ered-ményvel győzött. Tengeri haderőnk repülő-gépei bombákat vetettek a Chiaravalle melletti ballonsarnokra, anconai katonai épületekre és a velenzei arzenálra.

Május 25. A Sienianától a Felső-Dnyeszterig terjedő egész arcvonalon nagy orosz erőket meg-támadtunk. Mackensen hadserege, melyben a mi 6-ik hadtestünk harczol, elfoglalta Radinnót s innen keletre és délkeletre előnyomult. Az ellen-ség ellentámadásait mindenütt visszaverték, 21,000 hadifoglyot ejtettek, 39 ágyút és több mint 40 gépfegyvert zsákmányoltak a szövetséges csapatok. A Puhallo és Böhm-Ermolli hadseregek, melyek Przemyslól délkeletre törnek előre, elkezeredett harcok közt tért nyertek és visszavertették az ellenséget a Polonia-mélyedésen keresztül. A táma-dást az egész arcvonalon folytatjuk. A németek

Fog-Krém
KALODONT
70 Fillér

Szakszerűen készített utazási felszerelések

bőröndök, táskák, szekrény- és kolap-bőröndök, necessairek

megbízható minőségben, előnyösen beszerelhe-tők az általá-nosan ismert

HELLER bőröndös cézgnél

Budapest, IV., Kossuth Lajos-u. 21. (Astoria szálloda épületében)

A cégüzlete 20 évig Károly-köruton (Huszár-ház) volt.

Gothard Sándor

Diana Fegyver-átelier Herény, Szombathely mellett. (Vas megye.)

A. Jos. Decourry, Herstal és A. Lene & Co. Liège (Victoria Hammerles), világhírű és leg-első rangú galamblövő és vadászfegyverek egy-egy-éjű és kártyalagos képviselője. E. Bernard & Co. A. Defourry-Sovrin luxusszereinek ál-landó nagy raktára. Mannlicher-Schönaner Anti-corro- Antimiteosvü. Mignon távosvél fegyve-reknek állandó raktára. Vadászfegyverek 160 koronától, ejektorosok 260 kor-tól, Anticorro- és Antimiteosvü fegyverek 400 kor-tól minden árban. A kontinens leggazdagabb luxusfegyverraktára. Minden mi-nőség állandó nagy készletben. Teljes garancia. Minden fegyver pontosan belőve. Legjobb minőség.

Legolcsóbb gyári árak. Utólerhetlen olcsó. Árjegyzéket tessék kérni.

Budapest IV. Ferenclak tere 2.

CHMURA

FOTO ARJEGYZEK INGYEN

Tábori fényképezőgépek

Liliput, 10 korona. Icarotta, 64-300 K-ig.

Rendelésnél szivesked-jék lapunkra hivatkozni

Gyermekeknek

legbiztosabb szer váltó-láz, hideglelés és szá-márkőhögés ellen a ma-gyar orvosok által 40 arannyal jutalmazott

Rozsnyay világhírű Chinin-cukorkája és Chinin-csokoládéja

Nem keserű és így gyer-mekek szívesen veszik. Milliónium nagy érem-mel kitüntetve és törvé-nyesen védve. A valójá készítmény osomagoló-papírosan Rozsnyay M. névalírása látható. 1 dró ár 12 fill. 25 dró egy dobozban 3 korona.

Kapható minden gyógyszer-tá-ban. — Készíti a felfaltó: Rozsnyay Mátys gyógyszer. Aradon, Szabadság-tér 8. szám.

A ki egyszer a rendkívül természetes és hygienikus szempontból épen-séggel elengedhetlen shampoondalást a

„Shampooon a fekete fejjel”

végezte, óvakodni fog, hogy egyéb felkinált készítményt használjon.

Figyeljünk ezen védjegyret!

Csomag ára 30 fillér

Mindenütt kap-ható!

Figyeljünk ezen védjegyret!

Csomag ára 30 fillér

Mindenütt kap-ható!

„Shampooon a fekete fejjel” mindenütt ibolyaillattal, kamillával (szókék-nek), kátránnyal (erős kopaképződésnél), tojással (gyér hajzatrál) kapható. Magyarországi vezérképviselő: Faiszl Ferenc, Budapest VI, Mozsár utca 12

Egyedüli gyáros: Hans Schwarzkopf G. m. b. H., Berlin N. 37.

a Dubissa mellett Rossiniétől keletre nagy orosz erőket megverték, 2240 oroszot elfogtak, az Éiragola irányából intézett orosz támadást megküszöbítették.

Május 26. Przemyslét tart a csata. Mackensen vezérezredes hadserege támadva a San mindkét oldalán, délkeleti irányban sikeresen nyomul előre. Radymnótól keletre a Sanon való átkelést kiküzdötték.

HALÁLOZÁSOK.

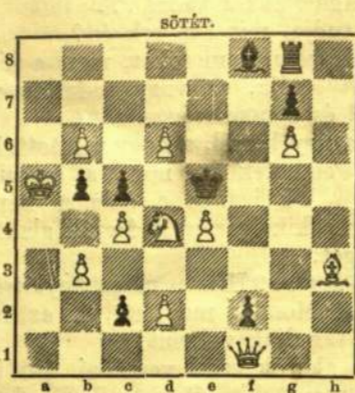
Hósi halált haltak: Balassagyarmati Baintner Sándor, a 6. huszárezred kapitánya, a ki a háború alatt rangemelés és kitüntetését kapott, az északi harczteréren, Galicziában Biennasovicéknél.

Elhunytak még a közlelbi napokban: Platze Ferenc, Máv. felügyelő 80 éves korában, Budapestben. — Szilasi Rémy Berzenkovich Emil Ottó, nyug. I. oszt. főtanulmányos 80 éves korában, Abbázában.

Ózv. Peti Józsefné, szül. Váli Mária 75 éves korában, Lórintén. — Ózv. alsókáldi Káldy Gyuláné, szül. Peregi Lujza 71 éves korában, Káldon.

SAKKJÁTEK.

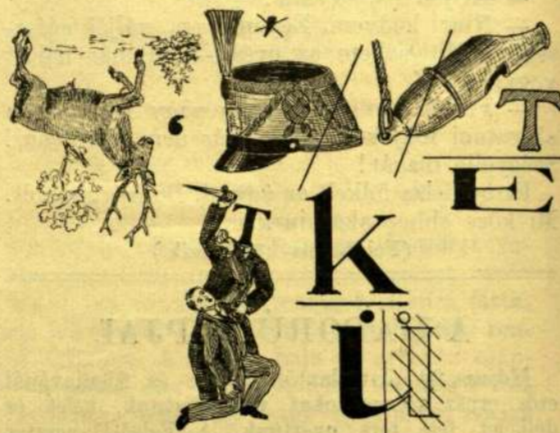
2954. számú feladvány O. E. Lindquisttől, Stocskundban.

vir. loos.

Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

KÉPTALÁNY.

A 'Vasárnapi Ujság' 17-dik számában megjelent képtalány megfejtése: Tengeraltjáró.

Felelős szerkesztő: Hoitsy Pál

Szerkesztőség irodája: Budapest, IV. Vármegye-utca 11.

Lapkiadó tulajdonos Franklin-Társulat IV. Egyetem-utca 4.

A Magyar Királyi Államvasutak nyári menetrendje.

Table with columns for departure (Déléltűt) and arrival (Délután) trains, listing destinations like Sarajevo, Wien, and Budapest.

Table with columns for departure (Déléltűt) and arrival (Délután) trains, listing destinations like Bielefeld, Wien, and Budapest.

Szerkesztői üzenetek. Dalos madár. Nem jól dalol. Hiába. Irodalmilag művelt ember munkája, de nem igazi művésze.

Advertisement for BAD HALL Felső-Ausztria, featuring a portrait of a woman and text about skin care.

Advertisement for MARGIT-CRÉME, featuring a portrait of a woman and text about skin care.

Advertisement for Csizfűrdő, a children's bathhouse, with text about its location and services.

Advertisement for LOHR MÁRIA, a hairdresser, with text about her services and address.

Advertisement for Saját érdekében, featuring a portrait of a woman and text about a health product.

Advertisement for Női Felső Kereskedelmi Iskola Pozsonyban, a school for women.

Large advertisement for Neuman Legcélzszerűbb, featuring a portrait of a man and text about a book or product.

Advertisement for NIMRÓD, a magazine about hunting and sports, with text about its content and subscription.

Advertisement for Arany János, a collection of his works, with text about the books and their prices.

Katonák

földbe ásott oduikban ezer bajnak vannak kitéve, ha
Diana sósborszesz készletük elfogyott. A gondos katona idejében rendel Dianát, hogy minden külső és belső fájdalmát rögtön csillapíthassa.

Családok

hű feleség — jó gyermek soha ne feledjék harctéren küzdő övéiknek
DIANA sósborszeszt küldeni, mert ez a legerősebb fegyver a láthatatlan ellenség, sok gyötrő kór leküzdésére.

Nagy öröme

a katonának, ha csomagot kap hazulról, de még nagyobb az öröme, ha
Diana sósborszesz is van benne, amit belsőleg-külsőleg egyaránt eredménnyel használhat minden bajnál.

Ápolók

és ápolónőknek nélkülözhetetlen kisegítője a
Diana sósborszesz Áldásos hatása a harctéren is érvényesül.

Orvosok

nagy mennyiségben és állandóan használják a
DIANA sósborszeszt sebesültek és más betegek fájdalmainak borogatásokkal és bedörzsölésekkel való megszüntetésére.

Csodaszere

Korunknak a 42-es és 80^{1/2}-es, mert örökre kigyógyítja ellenségeinket. Viszont a
Diana sósborszesz harcok ka'ónáinkat gyógyítja ki a sok gyötrő betegségből, fertőtleníti és új életre keleti a szenvedőket.

Üditő

hatása ebben a hőségben a lövészek között harcoló katonáinkra csak a
DIANA sósborszesz nek van. A bedörzsölések fel-frissítik az idegeket és könnyen elviselhetővé teszik a kimerültségtől fáradt hősök sorsát.

Hűsítő

Ital gyanánt egy pár csepp hamisítatlan
DIANA sósborszesz pohárba öntve künn a táborban épp úgy használ mint itthon.

Fájdalomcsillapító

a Diana sósborszesz. Masszirozás alatt a lábak, karok elernyedt izmait rugalmassá varázsolja és az összes fájdalmakat megszünteti.

Utravaló

ideális fertőtlenítő-szer a kipróbált
DIANA sósborszesz. Megvédi harctérré induló katonáinkat a vagonokban és más minderített előtördülő bacilus súlyos következményeitől.

A Diana sósborszesz alapárát 1915 május 15-től:
 Eredeti üveg ára 60 fill.
 Közép üveg ára 1 kor. 50 fill.
 Nagy üveg ára 3 kor.
Diana Kereskedelmi R. T.
 Budapest, V., Nádor-utca 6.

VASÁRNAPI UJSÁG

23. SZ. 1915. (62. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ HOITSY PÁL.

BUDAPEST, JUNIUS 6.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegye-utca 11. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám ára 40 fillér.

Előfizetési feltételek:

Egészévre — 20 korona.
 Félévre — 10 korona.
 Negyedévre — 5 korona.

A «Világkrónika»-val
 negyedévenként 1 koronával
 több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott viteldíj is csatolandó.

Állásaink a Patkó nevű hegyen. A előretolt állásaink, B az oroszok állása, C egy 30-5 centiméteres bombánk telibe talál egy gyümölcsös kertben elásott erős orosz csapatot.
 GORLICZÉTÓL JAROSZLAUIG. — Balogh Radolf, a harctérről kiküldött munkatársunk félvétele.